

Extra övningar, Block 6

Standardkostnader och internprissättning

Standardkostnad

6:1 Vad är en standardkostnad?

Syften med standardkostnader

6:2 Ange tre syften med standardkostnader. Förklara även innebörden av respektive syfte.

Framtagande av standards

6:3 Ange tre sätt (vägar) på vilka standardvärden för olika komponenter kan fastställas. Förklara även innebörden av respektive sätt.

Avvikelseanalys – Lönestandarder och materialstandarder

6:4 AxGård AB tillverkar skämtartiklar, bl a pruttkuddar, klipulver och stinkbomber. För pruttkuddarna beräknas enligt standard en åtgång per styck på 2,5 timmars arbete och 3 kg material. Lönekostnaden beräknas enligt standard till 200 kr per timme och materialkostnaden till 7 kr per kg.

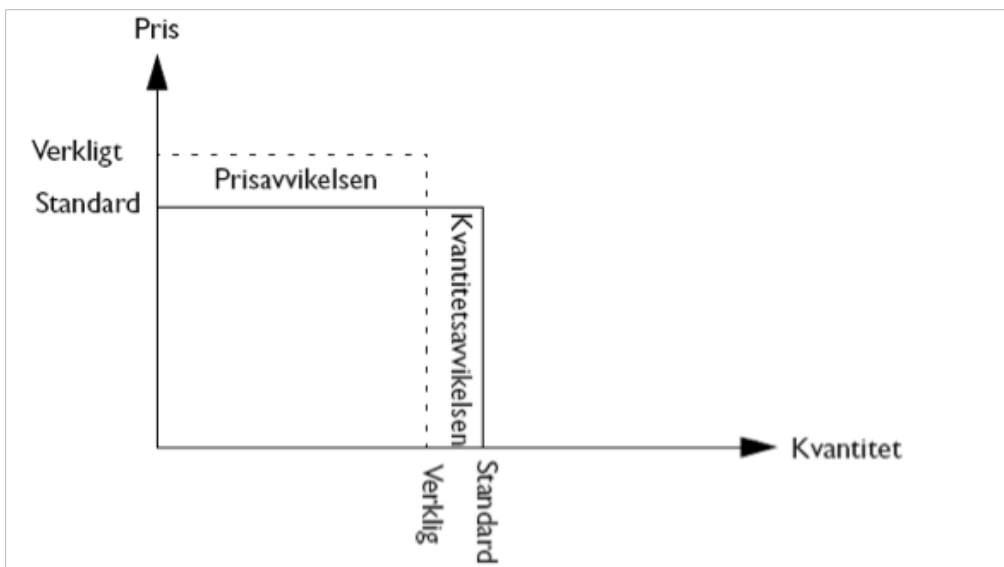
Under ett visst år har man tillverkat 2 000 stycken av pruttkuddarna. För denna produktion har det åtgått 5 200 timmar arbete och 5 000 kg material. Lönekostnaden har uppgått till 988 000 kr och materialkostnaden har uppgått till 32 500 kr.

Din uppgift är att beräkna nedanstående avvikelser för hela den tillverkade volymen av pruttkuddar.

- Kvantitetsavvikelsen för material
- Prisavvikelsen för material
- Kvantitetsavvikelsen för arbete
- Prisavvikelsen för arbete

Avvikelseanalys – Lönestandarder

6:5 I nedanstående figur har förbrukningsavvikelsen för utfört arbete (lönestandard) ritats in.

Utgå från figuren och besvara följande:

- Är prisavvikelsen positiv eller negativ?
- Är kvantitetsavvikelsen positiv eller negativ?

Förklaringar till pris- och kvantitetsavvikelser

- 6:6** Standardkostnader är ett viktigt styrmedel och används i många slag av företag. En viktig fördel med standardkostnader är att de kan användas för flera syften. Ett av dessa syften är avvikelseanalys. I tillverkande företag är direkt material och direkt lön två poster som avvikelseanalys ofta görs på. Vid avvikelseanalys av dessa poster fokuseras ofta komponenterna prisavvikelse och kvantitetsavvikelse.

Anta att utfallet av en avvikelseanalys i ett tillverkande företag har blivit följande (på företaget har man inte brytt sig om att ange några siffror på avvikelserna):

<i>Direkt material</i>	<i>Direkt lön</i>
Positiv prisavvikelse	Negativ prisavvikelse
Positiv kvantitetsavvikelse	Negativ kvantitetsavvikelse

Din uppgift är att ange en tänkbar förklaring till var och en av de fyra avvikelserna, dvs vilka orsakerna till avvikelserna kan vara. Av ditt svar ska det klart och tydligt framgå vilka förklaringar/orsaker som hänger samman med vilken avvikelse.

Internprestation, internpris och internavräkning

- 6:7** Ett viktigt styrmedel i många företag är internprissättning. I samband med just internprissättning förekommer begreppen internprestation, internpris och internavräkning. Förklara innebörden av dessa begrepp.

Metoder för internprissättning samt för- och nackdelar med internprissättning

- 6:8** En högskola har centraliserat sin IT-verksamhet i en särskild organisatorisk enhet benämnd IT-Service. Från ledningssåll anser man att detta är ett klart mer effektivt sätt att organisera IT-verksamheten på än vad som tidigare var fallet då varje institution på skolan hade sin egen IT-verksamhet. Ur ekonomistyrningssynpunkt har vi nu en situation i vilken internprissättning aktualiseras.
- En fråga som nu dykt upp är hur olika ämnesavdelningar ska "betala" för de IT-tjänster man utnyttjar av IT-service. Det finns åtminstone tre metoder för att fastställa internpriser. Högskolans ledning vill veta vilka dessa är och ha ett kortfattat klargörande av innebörden av respektive metod.
  - Ämnesavdelningen för externredovisning har dock börjat knorra lite över planerna på att införa ett internprissättningssystem på IT-tjänster. Lärarna undrar vad det är för fördelar med detta slag av internavräkning, dvs användandet av internpriser vid leverans ("sälj") och mottagande ("köp") av interna IT-tjänster. Ange tre fördelar och förklara innebörden av dem.

Internprissättning

- 6:9** "Varför håller vi på med internprissättning av interna tjänster, bl a IT-tjänster? De tjänsteleverande avdelningarna finns redan på plats i särskilda lokaler, personalen är tillsvidareanställd och utrustningen (datorer, skrivbord m m) har anskaffats för länge sedan. När vi internt "köper" tjänster "kostar" det därför inte företaget något extra. Vad är det för vits med att min avdelning får "betala" mellan 1 000 kr och 2 000 kr för varje timme som vi utnyttjar interna tjänster?" Detta säger en avdelningschef upprört på ett möte. Håller du med din kollega? Varför? Varför inte? Förklara.